

SALGININ DİĞER BİR YÜZÜ: İKTİSADİ KRİZ

Başak ETİ*

Tarihsel süreç boyunca insanlar pek çok salgın hastalığa maruz kalmış, dolayısıyla bunlarla mücadeleye girişmişlerdir. Günümüzde benzer bir durum 2019 yılının Mart ayında ortaya çıkan Kovid-19 salgınıyla yaşanmaktadır. 21. yüzyılda görülen söz konusu salgın, sağlık başta olmak üzere psikoloji, toplumsal hayat, eğitim-öğretim süreci gibi pek çok alanı olumsuz etkilemesinin yanı sıra ekonomik faaliyetlerde de zorluklara yol açmıştır. Bu dönemde sosyal mesafe kuralları nedeniyle uzaktan çalışma düzenine geçilmiş ve bazı iş yerlerinde üretime ara verilmiştir. Değişen koşullar insanların işlerini kaybetmelerine ve küresel çapta işsizlik oranlarında artış yaşanmasına sebep olmuştur. Salgınla beraber küresel boyutta karantina uygulanması uluslararası ticarete doğrudan yansımış olup 2020 yılı itibarıyla dünya dış ticaret hacminde daralma meydana gelmiştir. Ülkeler, bir yandan salgını kontrol altına almaya çalışırken diğer yandan da olası bir krizi önlemek amacıyla bir dizi tedbirler almak zorunda kalmışlardır. Ancak yine de Kovid-19 kaynaklı iktisadi krizin en az salgın kadar hızlı yayılmasına engel olamamışlardır.

Ani paniğin piyasalara sıçramasıyla beraber toplam talepte azalma meydana gelmiş; bu husus, kapitalist toplumsal yaşamın önemli bir parçası olan üretim, alım-satım, lojistik ve tedarik zinciri gibi iktisadi süreçlere de sirayet etmiştir. Mevzu bahis süreçlerin aktivitesinin ya azaldığı ya da tamamen kesildiği gözlemlenmiştir. 2020 yılının başında ilk şoku yaşayan Çin, üretimi durdurarak ihracatta kısıtlama yoluna gitmiştir. Tüm sektörler tedarik zinciri ile birbirine bağlı olduğundan Kovid-19 sürecinde neredeyse hiçbiri faaliyet gösterememiştir. Küresel düzeyde Kovid-19'un etkilediği sektörler sırasıyla; petrol ve tarım ürünleri, üretim endüstrisi, eğitim, finans endüstrisi, sağlık ve ilaç endüstrisi, otelcilik, turizm ve havacılık, emlak ve konut, spor endüstrisi, bilgi teknolojisi, gıda, medya ve araştırma geliştirme şeklinde sıralanabilir. Türkiye ise tüm ülkelerde şok yaratan salgına, ekonomik potansiyelinin altında bir büyüme oranı, mali dengede bozulma, yüksek enflasyon ve işsizlik oranlarıyla yakalanmıştır. Hükümet tarafından hane halkı ve firmaları bunalımdan kurtarmaya yönelik mali genişleme programları uygulanmış, bulaşıcılığın önüne geçilmesi amacıyla bireylere sosyal yardımlar verilmiştir.

Sonuç olarak 21.yüzyılda tüm dünyayı saran Kovid-19 virüsü sadece sağlık boyutuyla sınırlı kalmamış, özellikle iktisadi alanda küresel ithalat ve ihracatta düşüşle birlikte etkisini derinden hissettirmiştir. Bu bağlamda Türkiye, salgın sürecinde ihracatı azalan, ithalatı artan bir ülke olarak üretim hacminin düşmesi, iş yerlerinin kapanması, işsizliğin artması gibi çeşitli sorunlarla karşılaşmış krizden nasibini alan ülkeler arasındadır. Kovid-19 salgını hem dünya hem de Türkiye ekonomisini daraltıcı mahiyette bir etki yaratmıştır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü İkinci Sınıf Öğrencisi